

Po pošti prejemani:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 „ — „
četrt 6 „ 50 „
mesec 2 „ 20 „

V upravnishvu prejemani:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 „ — „
četrt 5 „ — „
mesec 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnishvo v
Katoliškarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Iskaja vsak dan izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 87.

V Ljubljani, v četrtek 17. aprila 1902.

Letnik XXX.

Državni zbor.

Dunaj, 16. aprila.

Koncem včerajšnje seje okoli 6. ure zvečer se je oglašal Klofač, da vredno konča obravnavo. Vprašal je namreč predsednika, kaj je z njegovo interpelacijo glede nekega stotnika, ki je baje dne 4. svečana pri raportu rekel častniku v rezervi, da se zanj ne spodobi trgovina s steklom. Na galeriji in v zbornici zagrmí burna pohvala. Predsednik opominja galerijo, naj je mirna, sicer jo ukaže izprazniti. Klofač: Gospod stotnik, ne bodite nervozni! Nemcem vse dovolite, a če mi govorimo, ste nervozni. (Nemir). Gospod minister za deželno brambo naj odgovori, ali sme častnik zaničevati može, ki si z delom služijo kruh. Predsednik obljubi to željo sporočiti ministru.

Volitev delegatov.

Dne 6. maja se snideti avstrijska in ogrska delegacija v Budimpešti. Včeraj in danes so se stranke pogajale glede delegatov. Ker poslanci posameznih dežel volijo za se določeno število delegatov in je v vsaki deželi več strank, zato so pogajanja večkrat zastavna. Tako je samo na Češkem 11 strank zastopanih v zbornici. Navadno pa češki poslanci v zvezi s konservativnimi veleposestniki sklenejo kompromis z nemškimi strankami. Češki poslanci so že določili svoje kandidate. Ti so: Dr. Herold, Kaitan, Kramar in dr. Pacak; za Moravsko dr. Začek.

Danes so imeli nemški poslanci s Češkega posvetovanje glede kandidatov. Seja je bila baje jako burna. Zastopanih je bilo 13 Schönerejevcev po dr. Schalku, 5 Wolfcev po Wolfu samem, dalje 9 naprednjakov, 7 liberalnih veleposestnikov, 5 članov ljudske stranke, 2 nemška agrarca in 1 soc. demokrat. Wolf je zahteval za Vsenemce kar dva mandata za delegacijo, in sicer enega za se, drugi mandat je hotel »miloštno« prepustiti Schönerejevcem. Dr. Schalk pa zakriči: To je otročarija! Wolf seveda ni molčal in Schalku zapretel z dvojbo. Schalk pa je baje Wolfu povedal vpricho vsch, kar misli o njem. Volitev utegne biti velezanimiva.

Kranjsko bode v delegaciji zastopal dr. Susteršič, Koroško Dobernig,

Trst dr. Basevi, Goriško dr. Antonelli, Istro Polesini, Tirolsko dr. Kathrein in dr. Conci, Solnograd dr. Sylvester itd. Volitev se vrši da nes zvečer. Ob enem bode v večerni seji tudi volitev v kvotno deputacijo, za katero je iz skupne zbornice zopet določen tudi poslanec Povše.

Nemška zahteva.

Ker je vlada v proračun postavila 16 milijonov kron za vodovod, obrežne zidove in druge naprave v Pragi, začele so se vse stranke oglašati za državne podpore. Samo Nemci in Italijani zahtevajo od vlade za svoja večja mesta okroglih 100 milijonov. Kakor da bi bankovci rasli na bukvah in leskah! Iz političnih ozirov bodo seveda slovenski poslanci glasovali za podporo praškemu mestu, sicer pa se ustavili vsem nadaljnim »darilom«, ako Slovenci ničesa ne dobe. Sicer pa: čemu izjema samo za mesta? Kmečke občine so večinoma v večjih stiskah, nego mnoga mesta. Mi gotovo nikomur ne zavidamo državne podpore, ali v tem oziru je potrebna ravnopravnost. Sicer pa se nam zdi ta »luogo di traffico« jako nevaren »precedens«. Če eden dobi, oglasi se jih 100 novih prosivcev.

Današnja seja

je trajala le do 2. ure, ker se ob 5. uri prične večerna seja, v kateri bode zbornica volila kvotno deputacijo in delegacijo. V razpravi o finančnem ministerstvu sta danes govorila samo rusinski poslanec Jaworski in nemški Luksch.

Govor posl. Žičkarja.

(Konec.)

V razpravi o visokih šolah je poslanec dr. Pommer trdil, da se v mariborskem semenišču predava samo slovenski in ne sliši nemška beseda. Jaz tačas dr. Pommerja nisem poslušal, sicer bi mu bil stvarno odgovoril, ker sem bil v mariborskem semenišču. Popraševal sem, kako je sedaj v Mariboru, ter sem to le zvedel: V mariborskem semenišču se predava 14 ur v slovenskem jeziku na teden in 17 ur v nemškem, v latinskem 34 ur. Tako je, gospod dr. Pommer!

Torej, če premestite gimnazijo iz Celja v Maribor, kakor hoče grof Stürgkh, ali mislite, da se bode okoli 40 učencev morda

vsak dan 67 kilometrov vozilo v Maribor in zopet nazaj! Zato mislim, da noben razsoden človek ne bode glasoval za Stürgkhovo resolucijo, ker bi ljudstvo in država imeli le nove stroške. (Odobranje.)

Vprašanje je torej tudi velikega gospodarskega pomena. Ako ima vsak učenec v Mariboru na mesec le 10 K več stroškov, znaša to za 150 učencev na leto 15.000 K samo za vožnjo od Celja do Maribora. Stroškov za stariše še ne štejem.

In Vi še trdite, da je vse eno, ali je gimnazija v Celju ali v Mariboru. Kdo pa našemu revnemu ljudstvu stroške povrne?

Že iz teh razlogov mora vsakdo, ali je antisemit, liberalec ali Vsenemec, glasovati proti Stürgkhovi resoluciji. (Tako je!)

Vprašam pa Vas: Komu pa vstrežete, če gimnazijo premestite iz Celja v Maribor? Slovincem gotovo ne! Morda celjskim Nemcem? Nemški trgovci in obrtniki v Celju gotovo ne bodo veseli, če pride gimnazija v Maribor. Saj je naš tovariš, gospod Robič, v odseku nemške poslance klical za priče, da celjski Nemci sami ne žele, naj se gimnazija umakne iz Celja. To je bilo v časnikih in celjski Nemci niso ugovarjali. Zato, gospodje, ne boste vstregli celjskim Nemcem, ako glasujete za resolucijo.

Človek bi mislil, da bodo ravno napredne stranke Slovincem privoščile več napredka in omike ter ugovarjale, ako se že obstoječa gimnazija odpravi.

Ali ravno takozvane napredne stranke hočejo gimnazijo odpraviti. To je nazadnjaštvo! Toda zajec tiči v drugem grmu! Vse te nemške napredne stranke želé, da bi čim prej vsa Štajerska bila nemška. Zato tudi s slovenskim denarjem podpirajo ponemčevalni društvi nemški »šulferajn« in »Sulmark« ter ustanavljajo nemške šole, v katerih se slovenski otroci ničesa ne uče, ampak vzgajajo za odpadnike in janičarje. To je nemški napredek? (Tako je!)

Ali ni čudno, da nam hoče vzeti celjsko gimnazijo član ustavoverne stranke? Ali je v duhu ustave, da hočete nam Slovincem obstoječo gimnazijo uničiti? Kaj pa pravi § 19. ustave? Čitajte in premišlujte!

Na Štajerskem bivata dva naroda. Torej imamo že po § 19. pravico do šol s slovenskim učenim jezikom. In sedaj pride zagovornik ustave in nam v imenu ustave

hoče uničiti mali šolski zavod. Ali je ustava samo za Nemce? (Odobranje.)

Čudil pa sem se tudi zastopniku socialnih demokratov v proračunskem odseku. Socialni demokratje imajo najlepšo priliko, da glede šol izvršujejo svoj program. Gospod Pernerstorfer je rekel v odseku: Po našem programu ima vsak narod pravico do svojih šol. Tudi Slovenci so spoznali, da potrebujejo takih šol. Zato se Slovincem ne čudim, da zahtevajo v Celju tako šolo.

Človek bi pričakoval, da bode rekel: »Zato glasujem, da nemško-slovenska gimnazija ostane v Celju!! In vendar, kaj je storil g. Pernerstorfer? Rekel je: Jaz glasujem za Stürgkhovo resolucijo — torej proti skromni slovenski zahtevi. Ali je to logično? Tega jaz ne razumem in drugi morda tudi ne. Zato upam, da bodo Pernerstorferjevi tovariši bolje tolmačili svoj program, kakor on v odseku.

V teku razprave so tudi krščansko pravičnost klicali na pomoč. V imenu te pravičnosti se tudi jaz obračam na vse stranke, ki stoje na verskem stališču. Saj pravi naša vera: »Vse, kar hočete, da vam drugi store, tudi vi njim storite, in česar nečete, da vam drugi ne store, tudi vi njim ne storite.« Torej ne delajte krivice malemu narodu slovenskemu.

Ob času, ko je celjsko vprašanje vzdigovalo toliko prahu, so nemški volivci od svojega poslanca zahtevali, naj se opraviči zaradi svojega glasovanja ter pojasni to vprašanje. Bilo je navzočih do 800 volivcev nemške narodnosti. Poslanec je rekel: »V Celju so štirje nemško-slovenski razredi za tamonjše Slovence. Ker je to v redu in pravično, sem glasoval za gimnazijo. Le malo je, kar smo Slovincem privolili.«

In kaj so storili volivci? Nemški možje so klicali: »Ubogi Slovenci!« Poslancu pa so soglasno izrekli zaupanje.

In v današnjem »Vaterlandu« sem čital: »Katoliški centrum je včeraj z večino glasoval za češko tehniko v Brnu, in sicer iz treh razlogov: Prvič se ne morejo odreči državnim prispevki za šolo, ki že tri leta obstoji; drugič bi Čehe razdražili, ko bi šolo odpravili, in kdo vé, kaj bi se potem zgodilo; tretjič se ne spodobi za konservativno stranko, da bi kakim narodnostim odrekli po-

LISTEK.

[28]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

Slepec jo je prijel za roko začudeno in sočutno. Ta izbruh njegove mirne in vedno zmerne tovarišice je bil tako nepričakovan in nerazumljiv. Prisluškoval je ob enem njeno ihtenje in čudni odmev, ki se je z njim odzivalo to ihtenje v njegovem srcu. Spomnil se je nekdanih let. Sedel je na griču z isto otožnostjo, ona je pa jokala nad njim, prav tako, kakor zdaj . . .

Pa v hipu je oprostila roko in slepec se je spet začudil; deklica se je smejala.

»Kako sem vendar nespametna! Zakaj neki jokam?«

Obrisala si je solzne oči, potem je pa izpregovorila s pretrganim in dobrim glasom:

»Ne, bodiva pravična: oba sta dobra . . . Tudi to, kar je zdaj govoril, je — do-
bro. Pa to, seveda ni za vse.«

»Za vse, kdor more«, je rekel slepec.

»Kake neumnosti!« je odgovorila veselo, pa v njenem glasu so se poleg smehu slišale še nedavne solze. »Saj se je tudi Maksim bojeval, dokler je mogel, zdaj pa živi, kakor more. Pa, tudi midva . . .«

»Nikar ne reci: midva! Ti — si vse kaj drugega . . .«

»Ne, nič drugega.«

»Zakaj ne?«

»Zato . . . No zato, ker se boš ti z menoj oženil, in to pomeni, da bo najino življenje skupno.«

Slepec je strmé obstal.

»Jaz? . . . S teboj? . . . Torej, ti boš moja . . . žena?«

»No, seveda!« je odgovorila naglo in vznemirjeno. »Kako si nespameten! Kaj nisi še nikoli tega mislil? To ni nič posebnega! S kom se boš pa oženil, če ne z menoj?«

»Seveda«, je pritrdil z neko čudno sebičnostjo, pa takoj se je premislil.

»Poslušaj, Veli,« je začel in jo prijel za roko. »Tam so ravnokar govorili: v večjih mestih se uče deklice vsega. Tudi

bi lahko imela lepo prihodnost . . . Jaz pa . . .«

»Kaj pa ti?«

»Jaz . . . sem slep!« je končal popolnoma nelogično.

In spet se je spomnil otroških let, tihega pljuskanja reke, prvega seznanja z Evelino in njenih vročih solz pri besedi »slep« . . . Instinktivno je začutil, da ji spet zadaje tako rano, in je obstal. Nekoliko sekund je bilo vse tiho, voda je tiho in prikupno žuborela v zatvornicah. Eveline sploh ni bilo slišati, kakor da je izginila. Njen obraz je res izpreletela krčevita izprememba, vendar se je deklica premagala in ko je izpregovorila, je njen glas zvenel brezskrbno in »aljivo«.

»Kaj pa je, če si slep?« je rekla, »če pa deklica ljubi slepca, mora tudi vzeti slepca . . . To je že zmeraj tako, kaj hočemo?«

»Ljubi . . .« je ponovil premišljeno in obrvi so se mu vzdignile — njegovo uho se je hotelo privaditi zanj novim zvokom

znane besede . . . »Ljubi?« je ponovil z rastočim nemirom . . .

»Da, da! Ti in jaz, midva ljubiva drug drugega . . . Kako si nespameten! No, pomisli sam: ali bi mogel ti tukaj ostati sam, brez mene? . . .«

Njegov obraz je naenkrat pobledel in velike slepe oči so gledale nepremično.

Vse je bilo tiho; le voda je še vedno nekaj mrmrala, žuborela in zvenela. Včasih se je zdelo, da to mrmranje slabi in zamira; pa v hipu je postalo glasnejše in spet zvenelo brez konca in prestanka. Gosto drevje je šepetalo s temnim listjem; okoli dvorca je utihnila pesem, zato je pa slavec nad ribnikom zapel svojo . . .

»Umrl bi«, je rekel zamolklo. Njene ustnice so zadrgetale, kakor pri prvem seznanju, in izpregovorila je s težavo, s slabim, otročjim glasom:

»Jaz tudi . . . Brez tebe, sama . . . v daljnem svetu . . .« Stisnil je njeno malo roko v svoji. Čudno se mu je zdelo, da je ona to sprejela drugače kakor prej; slabotno pregibanje njenih prstov se je odzi-

52 20

tebne šole, marveč mora pospeševati omiko tudi drugih narodov.

Vse to velja tudi v celjskem vprašanju za Slovence. Celjska gimnazija je še starejša od češke tehnike v Brnu; torej se ne sme kar nenadoma opustiti. Ako so torej gospodje nemški konservativci glasovali za češko tehniko, morajo tudi za slovensko nižjo šolo. (Pohvala.)

Slovenski poslanci bomo torej poslušali gosp. ministerskega predsednika ter branili pravice slovenskega naroda. Zato prosim vse tiste poslance, ki še niso zatajili krščanske pravičnosti in žele mir in spravo med avstrijskimi narodi, naj glasujejo proti nesrečni resoluciji grofa Stürgkha. (Živahna pohvala. Govorniku mnogi čestitajo.)

Kriza v nagodbenem vprašanju.

Razni listi govorijo te dni o akutni krizi, ki se je pojavila med obestranskima vladama povodom pogajanj o nagodbi in carinskem tarifu. Pravijo, da Koerber nikakor noče popustiti od svojega stališča in da raje odstopi, nego bi se udal mažarskim zahtevam. To se pa trdi, kar treba pomniti, le v avstrijskih nemško-liberalnih listih, mej tem ko ogrski listi to vest trdovratno zanikujejo. Posebno odločno dementira vest o kaki krizi »Magyar Nemzet«, ki pravi, da so take govorice le posledica nervozne nepotrpežljivosti javnega mnjenja. Treba namreč poudariti, da je pri razpravi o carinskem tarifu treba rešiti 4—500 postavk. Ni se torej čuditi, če razprava o avtonomnem carinskem tarifu zelo počasi napreduje, akoravno se vedno bolj približujeta stališči obeh ministerskih predsednikov. — Iz navedene izjave ogrskega lista je razvidno, da je vendar še veliko nasprotje mej mnjenji obeh kabinetnih načelnikov in da bi končno ne bilo ravno čudno, če se sedanja kriza še bolj poostri.

Afera Schalk-Wolf.

Wolf je že dobil sekundanta v osebi poslanca Walza in tajnika nemškonalnega društva pl. Stranskega. Sinoči sta poskušala Wolfova zastopnika izročiti Schalku poziv, toda Schalka ni bilo več v drž. zboru. Danes ga skoro gotovo dobijo. Schalk bo na vsak začin zahteval častno sodišče in pravi, da bo temu sodišču predložil nov material, ki bo dokazal, da Wolf ne more dati satisfakcije. Schalk izjavlja, da njegovo očitjanje ne meri na zadnjo Wolfovo afero, ampak da je mislil na vse kaj drugega. Z zadevo se bodo morala pečati tudi nemška akademična društva, katerih člana sta Wolf in Schalk.

Umor ruskega ministra Sipjagina.

Z umorom ruskega netranega ministra Dimitrija Sipjagina se je revolucionarno gibanje v Rusiji iznebilo enega najbrezobzirnejših nasprotnikov, tako pričenjajo svoja poročila razni liberalni in revolucionarnemu gibanju dokaj prijazni listi. Deloma je morda ta trditev resnična, ker Sipjagin res ni poznal nikake obzirnosti pri svojem nastopu proti vročokrvnim revolucionarnim elementom, a to še le tedaj, ko je videl, da je edino le s strogostjo mogoče ustaviti dr-

valo v globini njegovega srca. Sploh je razen prejšnje Eveline, tovarišice svojih otročjih let, zdaj čutil v nji še neko drugo, novo deklico. Sam sebi se je zdel mogočen in silen, ona se mu je pa zdela jokajoča in slabotna. Tedaj jo je pod vplivom globoke nežnosti z roko potegnil k sebi, z drugo je pa začel božati njene svilnate lase.

In zdelo se mu je, da je v globini srca obmolnilo vse gorje in da nima nikakih teženj in želja in da biva samo ta-le trenutke.

Slavec je nekoliko časa poskušal, potem pa zažvrgolel in se razlegel po tistem vrtu v krepkih trilekkih. Deklica je vztrepetala in v zadregi odvrnila roko Petrovo.

Peter se ni protivil, izpustil jo je in vzdihnil iz polnih prsi. Slišal je, kako popravlja svoje lase. Srce mu je tolklo silno, pa zmerno in prijetno; čutil je, kako se vroča kri razliva po vsem životu z novo pomnoženo močjo. Ko mu je čez trenutek rekla z navadnim glasom: »No, zdaj se pa vrni k gostom«, se je z začudenjem zatopil v ta mili glas, ki so se v njem glasili popolnoma novi zvoki. (Dalje prih.)

žavnemu redu nevarni tok. Toda, če mislijo gotovi krogi, da so z njegovim padcem na stečaj odprta vrata revoluciji, se grozno motijo, ker mogočna Rusija bo imela pač še toliko moči, da bo preprečila krvavi upor.

Sipjagin je bil rojen leta 1853 v moskovskem okraju, pravoslavne studije dovršil v Petrogradu ter potem takoj vstopil v notranje ministerstvo, ki mu je tedaj načeloval general Timašev. Sipjagin je prišel takoj z liberalnimi reformami. Pri vsem svojem delovanju je Sipjagin pokazal, da hoče biti pravičen in naklonjen kmetakemu prebivalstvu. Po umoru carja Aleksandra II. je bil pozvan v komisijo, ki je obsodila političke zločince, kjer se je pokazal odločnega nasprotnika nihilističnega gibanja. Posebno priljubljen je bil Sipjagin carju Aleksandru III. Leta 1886 so ga poslali za podguvernerja v Sarkov, leta 1888 je pa postal guverner Kurlanda. Tedaj se je pokazal odločnega nasprotnika mnogim nemškim težnjam. Ravno vsled tega je bil Nemcem vedno na potu. Pozneje je prišel v Moskvo, a je ostal tam le dve leti; leta 1894 je bil namreč že zopet v notranjem ministerstvu kot ministrov namestnik. Nekaj časa je bil Sipjagin šef carjeve pisarne za reševanje raznih prošenj in si je kot tak pridobil naklonjenost vse Rusije.

Bil je vsestransko pravičen. Po Aleksandrovi smrti je postal guverner Volhinije. Dne 1. novembra 1899 je pa kot naslednik Goremykina postal notranji minister ter kmalu prišel v konflikt z dijaštvom. Pravijo, da je on vzrok vseh grozovitosti, ki so se pojavljale lansko leto v raznih ruskih vseučiliških mestih. V koliko je mož prestopil pri teh nemirih mejo obzirnosti, se sicer ne da soditi, sme se pa trditi, da toliko gotovo ne, kolikor dijaštvo samo. Pač pa je nasprotno znano, da se je Sipjagin ravno vsled tega največkrat zameril carju, ker ni kazal take brezobzirnosti, kot so morda želeli gotovi elementi. Sodi se torej v vseh treznih listih, da revolucionarna roka ni zadela prave osebe.

Razmere v Belgiji.

Napovedane revolucije v Belgiji sinoči še ni bilo, akoravno je bila socialističnim voditeljem že znana izjava vlade, da ne ugodí demonstrantom v nobeni zahtevi. Gotovi vodje pričakujejo sedaj, kakor pravijo, še izjave kralja, na katerega pritiskajo z vsemi mogočimi silami. Vse protikatoliško časopisje ga roti, naj odslavi katoliško vladu in razpusti parlament.

V poslanski zbornici se je včeraj pričel razgovor o reviziji ustave. Galerije so bile natlačene. Govoril je prvi zastopnik desnice Beernaert, ki je bral levite vsem nezadovoljnejšem. Spominjal je, da se je ustava revidirala šele pred devetimi leti in tedaj je vse zagotavljalo, da je osiguran mir za dolgo dobo let. Sedanji volivni zistem popolno zadostuje. Zbornica, nastala po tem zistemu, je rešila mnogo socialnih zakonov, v zahvalo jej pa nezadovoljniji odgovarjajo s splošno stavko. Danes se gre za eksistenco Belgije. Vlada, ki bi se umaknila sili, bi ne spadala več na svoje mesto. Konečno govornik izjavlja, da liberalno stranko ne zadene nikaka odgovornost za sedanje nemire. — S tem govorom je bila seja zaključena. Vandervelde je opetovano motil govornika s svojimi mejklici.

Ministerski svet se je celo dopoldne pečal z revizijo ustave. Na nekem shodu prejšnji večer je izjavljal Vandervelde, da so liberalci in socialisti popolno edini in da bodo skupno zahtevali odpomoči od kralja. O kralju pa se govori, da namerava odstopiti.

Liberalna stranka je vneta za revizijo ustave, kakor izjavlja nje zastopnik Neujean, obsoja pa vsako nasilje.

Stavke se sedaj udeležuje po celi Belgiji okolu 150.000 delavcev, samo v Bruslju stavka 60.000 ljudi.

Stavkati je pričelo včeraj tudi 1500 delavcev državne orožarne v Herstalu. Tiskarji so odločno odbili vsako sodelovanje pri stavki.

Pogajanja v Pretoriji.

Pri sedanjih mirovnihi pogajanjih v Južni Afriki se je že pokazalo, da so Buri veliko bolj prijenljivi nego pa Angleži. Najnovejše vesti namreč javljajo, da so Buri

voljni opustiti zahtevo po popolni neodvisnosti, katere bi jim v sedanjih razmerah bržkone itak nihče ne priznal. Toda že to kaže veliko njihovo popustljivost, ker vendar niso premagani. Nasprotno jim pa angleški zastopniki niti ne ugođe glede zahteve po premirju. Istotako Chamberlain še ni nikogar pooblastil, da bi in ugodil burski zahtevi po popolni amnestiji preklicu pregnanstva, akoravno so baje burski voditelji tudi v tej točki toliko popustili, da se kapekim vstašem v bodoče odreče volivna pravica.

V angleškem ministerskem svetu so se vršile te dni precej burne razprave v zadevi premirja. Kabinet sam, v katerem ima Chamberlain še vedno večino, je sicer z večino zavrnil dotično zahtevo burskih voditeljev, toda kralj Edvard s tem sklepom ni zadovoljen in je v tem oziru opetovano pozval k sebi Salisburyja in Chamberlaina. Zdi se, da hoče kralj v vsem ugoditi burski zahtevi, če se le Buri odreko popolni samostojnosti. Upanje je torej, da Chamberlain končno podleže. Kralj in vsi trezni elementi so namreč uvideli, da se je ravno zaradi neodvisnosti vnela sedanja vojska, ki traja sedaj že 30 mesecev in lahko traja še enkrat tako dolgo. Uvidevajo pa tudi, da bo neobhodno potrebno ugoditi zahtevi po popolni amnestiji, ker je ta podlaga nadaljnjemu miru in je popolna amnestija v navadi v vseh civiliziranih državah.

Take in podobne misli se razvijajo v vsem nepristransko sodečem časopisju, nasprotno se pa seveda dobi še tudi mnogo takih, ki z vso silo pritiskajo na Bure, naj popuste še v nadaljnjih zahtevah, grozeč jim z besedami ministra Balfourja, da »so Angleži voljni nadaljevati vojsko, naj stane kar hoče«.

Iz brzojavk.

Vatikan in Rusija. Rimski listi javljajo, da je državni tajnik Rampolla poslal ruski vladi noto, v kateri odločno protestira proti nastopu napram škofu v Vilni. — Za popolno odpravo termino-kupčije z žitom se je z vsemi proti petim glasovom izjavil poljaki klub. — Ministerska kriza na Norveškem. Vsi ministri so podali ostavko v roko prestolonaslednika. S stavu nove vlade je poverjen predsednik zbornice Berna. — Nemško-češka provincija. Pritožbo češkega društva, da se odpošiljajo pošiljave z naslovom »Provinz Deutschböhmen«, so oblasti odbila. S tem se dela za vsenemško stvar. — Nemiri v Perziji. V vsej Perziji pričakujejo povstanka splošnih nemirov. V Beludžistanu je upor že v polnem cvetu. Vojaštvo je odposlano v najbolj nevarne kraje. Kurdi so se uprli in kažejo veliko nezadovoljnost napram vladi. — Pri dopolnilni volitvi za deželni zbor v okraju Pardubice je prodrli s 402 glasovoma Staročeh dr. Formanek proti prof. dr. Hrasckemu, ki je dobil 351 glasov. V mestnem okraju Litoměř-Policka je potrebna ožja volitev. Največ glasov je dobil Mladočeh Dostal.

Dopisi.

Iz Selške doline. Prišel je čas občinskih volitev v Selški občini. Ko bi ne bil »Slov. List« zadnji čas opomnil našega župana, da je čas delovanja obč. odbora že 6. febr. t. l. potekel, bi bil skoraj gotovo običal na smolnatem županskem stolu. Tako prišli smo srečno do tega, da je imenik volivcev na ogled. Ves žolč izlil je radi teh opazk v »Slov. Listu« K. N. oproda od vseh spoštovanega župana? po dopisu v »Gorenjcu« — na vas Česnjico, posebno na »Čočovega Franceta« in Novakovega Joža. No! mi mislimo, da bodeta ta dva moža take napade še najlažje prenesla ker jih je pisal mož, ki kakor piše »Slov. Učitelj«, ni več zmožen, da bi mogel žaliti. Sploh pa imamo take napade od liberalcev za čast. Bog obvaruj, da bi »Gorenjec« koga izmed naših hvalil, takoj bi mu obrnil hrbet.

Zaradi cestnega odbora je to čisto naravno, da so pristaši liberalne stranke vsled silne agitacije našega župana zoper svojega svetovaleca, ki ne mara njemu konja sedlati, in vsled zanikrosti klerikalcev, iz cestnega odbora spravili F. D. Sicer pa zato njemu ni treba biti žal, bolje je, da se za nas žrtvuje, kakor da bi kimal cestnemu načelniku.

V občinskem odboru mi nismo popolnoma zadovoljni s T. D. Kot nepristranski

kritiki moramo pripoznati, da je premehek. Treba bi bilo stopiti nekaterim na prate. Kakošno je knjigovodstvo? Kje je blagajna knjiga, kakošne so druge knjige? O tem kot svetovalec nič ne ve. Pravi, da jih je treba dobro shraniti, da se kaj ne pomažejo. Mi pa mislimo, da bi bilo le tako, kakor je pisal »Slov. List«, da župan odbornikom še manj svetovalec, ne zaupa.

Vsa od naših liberalcev toliko zaničevana društva imajo dobro vpeljano knjigovodstvo, knjige lahko vidi vsak ud. Kaj pa je z županstvom? Nikar se ne pustite prekositi od svedercev! Mi bi svetovali, da naj župan prisili odbornike, da bodo pregledovali knjige. Od našega svetovaleca pa zahtevamo, da naj koncem odborove dobe predlaga, da se račun temeljito pregledajo, potem še le odobrijo. Kakor gospodarska zveza nadzoruje račune naših društev, tako naj bi dež. odbor postavil uradnika, ki bi natanko pregledoval obč. račune.

K. N. naj potem pomaga ali zabavlja, njegov mogočen ukaz, »županstvo mora biti v Selcih«, nas ne bo nič motil. Mi kot napredni bomo kritikovali, dokler se ho delalo po starem kopitu, če je župan Šliber, Čočov France ali Novakov Jože.

Napredni kmetje.

Dvestoletnica uršulinskega samostana v Ljubljani.

Slavni Windhorst je rekel 18. aprila l. 1890 v nemškem državnem zboru: Redovi katoliške cerkve so cveti katoliškega duha in življenja; prav gojeni in pospeševani v razvoju so donesli neprecenljiv blagoslov za vse katoliško prebivalstvo. Redovnicam, ki naklanjajo tak blagoslov stolnemu mestu naše dežele, je ustanovil v Ljubljani dom l. 1703 ljubljanski mešan in trgovec Janez Jakob Schell pl. Schellenburg, rodom Tirolec. Dal je zadostno svoto, da so mogle goriške uršulinke napraviti nov samostan v Ljubljani, ki praznuje prihodnje dni dvestoletnico svojega obstanka. V dolžnost si štejemo o tej priliki priobčiti nekoliko zgodovinskih črtic o samostanu in vsaj nekoliko se ozreti na tih, pa toliko bolj plodonosno dvestoletno delovanje ljubljanskih uršulink.

I. Zgodovinske črtice.

Dolničar, ki je pisal ljubljansko kroniko od l. 1660 do 1718, omenja prihoda uršulink s temi-le besedami: »L. 1702, 23. apr. je prišlo šest uršulink opoldne na deželni ladiji po vodi (Ljubljanici) iz Gorice. Na bregu so izstopile. Sprejeli so jih knez Auersperg, vicedom in g. Schellenburg ter jih spremili v Schellenburgovo hišo na trgu, ker on je njih ustanovnik. Njih imena so: Eleonora, prednica, roj. Tirolka; Rozalija, grfica Lanthieri, Ottilija in Elizabeta, baronica Rossetti, Magdalena, roj. Goričanka, in neka spreobrnjena Monika« (Izvestja muz. društva, l. 1901, str. 94, zadnja imenovanih je bila najbrž šele kandidatinja.) Prvi deželni in mestni dostojanstveniki so torej sprejeli uršulinke, že tedaj slavnoznane učiteljice in vzgojiteljice ženske mladine. Dne 23. junija 1703 so se uršulinke preselile v hišo mestnega župana Ederja, kjer so 2. julija odprle šolo. Dne 21. aprila l. 1707, na velikonočni četrtek, so sprejele v last Auerspergov in Eggenbergov vrt, posestvo so obkrožile z zidom in si tu postavile sedanji samostan in cerkev. Samostan je bil dozidan l. 1717, sedanja cerkev pa l. 1726, od znotraj in zunaj popolnoma urejena pa je bila l. 1747. To leto, 17. julija, jo je posvetil škof Ernest Amadej grof Attems.

Mej tem so uršulinke vspešno delovale v šoli. Odličnim mladim Ljubljancem in Kranjcam sploh odlej ni bilo treba iskati v tujini izobrazbe, ker jim je zadostno omiko oskrbljeval ljubljanski uršulinski samostan. Kako hitro je šola napredovala in kako se je množilo število gojenk, kaže že to, da so — kakor poroča kronist Dolničar (Izv. leta 1901, str. 167) — gojenke uršulink 24. maja leta 1712 predstavljale izredno igro, katere so se udeležile v zabavo kneginja Auersperg in visoko plemstvo. Take prireditve so mogoče le v dobro urejenih zavodih.

Ljubljanci so visoko cenili delovanje uršulink in to tudi dejanjsko kazali. Ko so redovnice šestnajsto leto po svojem prihodu v Ljubljano, leta 1718, praznovala slovesno stoletnico v spomin, da je sveti oče Pavel V. leta 1618 potrdil njih red, se je to slavnosti ž njimi vred udeleževalo vse mesto. Pri veliki procesiji, s katero se je sklenila slavnost, je bilo tudi mnogo stanovalskih oseb. (Izv. leta 1901, stran 185.) — Samostanska cerkev je postala Ljubljancem kmalu priljubljeno svetišče. Ze kapelico, ki so jo imele uršulinke, preden je bila sezidana sedanja cerkev, so si izbrali ljubljanski zdravniki za praznovanje svojih stanovalskih patronov, sv. Kozma in Damijana; v sedanji cerkvi pa so začeli l. 1727 obhajati ljubljanski pravniški god svojega zaščitnika, sv. Ivona. Zlasti pa se je Ljubljancem omilil Marijin oltar, posvečen

»Kraljici miru«. Po 1500 do 1600 sv. maš se je darovalo na leto pri tem oltarju.

Hudi časi so prišli za samostan ob času francoskih vojsk. Že za prve zvezne vojske se je napravilo v samostanskih prostorih žitno skladišče, 23. marca 1797 pa so se morale uršulinke umakniti v Velesovo, kjer je bil leta 1782 zatrt samostan dominikank. General Bernadotte, ki je ob prvem prihodu Francozov v naše kraje gospodoval nekaj tednov v Ljubljani, jih je poklical že meseca aprila istega leta nazaj v Ljubljano. Tudi za časa druge zvezne vojske se je moral šolski pouk prekiniti, v tretji zvezni vojski pa, ko so Francozi prišli v drugič v naše kraje, od 28. novembra 1805 do 4. januarja 1806, je zadel samostan še hujša nesreča: samostansko cerkev so porabili sovražniki v skladišče za seno, večje sobe v samostanu so morale uršulinke prepustiti ljubljanski normalki. Ko so Francozi leta 1809 zasedli našo deželo, so se kmalu prepirali, koliko koristi ima ljubljansko mesto od uršulinskega samostana, in zato niso uršulink dalje nadlegovali. Oddahnile so se pa redovnice že le, ko je Kranjska (leta 1813) zopet prišla pod milo vladno cesarja Franca I. Z navdušenjem zahvalno pesmijo so proslavile ta dogodek.

Meseca maja leta 1816 je prišel cesar Franc I. v Ljubljano ter je počastil tudi uršulinski samostan s svojim najvišjim pohodom. Pri tej priliki je obljubil prednici poskrbeti odškodnino za izgube, ki jih je trpel samostan v vojnem času. Ko je isti presvetli vladar leta 1821 radi knežjega kongresa dalj časa bival v Ljubljani, je o nedeljah in praznikih s cesarico Karolino Avgusto prihajal v samostanski oratorij k sveti maši. V samostanski cerkvi sta tudi cesar in cesarica prejela velikonočno sveto obhajilo. Naš presvetli cesar Franc Jožef I. je odlikoval samostan dvakrat s svojim visokim obiskom, 14. junila l. 1883 in 7. maja l. 1895.

(Natančnejše poročila o zgodovini samostana knjiga »Spomenica ob dvestoletnici uršulinskega samostana v Ljubljani«, ki so jo izdale uršulinke in po kateri smo posneli zgodovinske črtice.) (Dalje prih.)

Izpred sodišča.

Radi motenja vere je sedel na zatožni klopi Janez Prepeluh, zidarski pomočnik iz Bizovik. Dne 2 svedena je namreč v gostilni Fr. Erbežnika v Dobrunjah pobil nekaj kozarcev in eno steklenico. Ko ga je krčmar miril, postal je nakrat krvoloč in začel je vabiti krčmarja z laškimi kletvami k boju. Sodišče je obtoženo oprostil, ker je spil tisti dan toliko kvantiteto raznih alkoholnih tekočin, da ni mogel premotri vati pomena in dalekosežnosti dotičnih besedij, posebno pa, kar je obtoženi sam odločno zanikal, da zna govoriti laško! Drž. pravdnik si je pridržal proti Jakobu Bencelju pravico sodnijsko postopati, ker je pri obravnavi drugače izpovedal, kakor pa preiskovalnemu sodniku.

S plesa v zapor. Poročali smo, da je 18. jan. t. l. bivši iurist Karol Lehrman ukradl v Ljubljani pri starinarju Prekuhu 95 gld. Karol Lehrman si je ubil v glavo, da mora na ples »Ljubljane«. Da dobi v ta namen nekaj krajcarjev, prinesel je k Prekuhu prodajatek neko knjigo. Starinarja ni bilo doma in ker njegova žena ni hotela knjige kupiti, čakal je Lehrman, da pride domov starinar. Ko se je starinarica za trenotek odstranila iz prodajalne, pale so Lehrmanove oči na Wertheimovo blaginico. Odprl jo je hitro in vzel iz nje 95 gld. S tem denarjem si je naročil šopkov za ples in se veselo v maski Fausta zabaval v »Narodnem Domu«. Del denarja je dal shraniti igralcu Lovšinu, ki ga je začuden vprašal: »Koga si pa ubil?« Lehrman ga je potolažil s tem, da mu je dejal, da je dobil posojilo za pot na Dunaj pri »Mestni hranilnici« in da se hoče še enkrat dobro imeti, predno odpotuje na Dunaj. Lehrman je krokal dalje in ko so ga čez dva dni prijeli imel je pri sebi šo 30 gld. Pred sodiščem je včeraj Lehrman dejal, da se ni zavedel, ko je vzel denar, da se je še-le drug dan spomnil, kaj je storil, in da se dolgo časa ni mogel spomniti, kje je dobil toliko denarja. Navedel je tudi nekaj priči, ki so deloma potrdile, da je imel v svojem življenju trenotke nenormalnega človeka. Zdravniki so dejali, da je sicer podedovana bolezen, da je mogoče, da je semtertje nenormalen, toda, ako bi ne imel namena krasti, bi denar, ko se je zavedel, nesel nazaj. Ker tega storil ni, sledi iz tega, da je dejanje storil, ne da bi mu bil duh omračen. Lehrman je bil obsojen na štiri mesece težke ječe.

Višji poštni ofotjal pred porotniki. V Trstu je stal včeraj pred porotniki višji poštni ofotjal Henrik Zuccoli, tožen, da je spoliiral neko primko. Z njim je stal pred porotniki njegov sin Aurelio, da je skušal bankovec za pet funtov sterlingov, ki je bil v pismu, spraviti v promet s tem, da je ponaredil neko nakazilo na »Banca commerciale Triestina«, pri kateri je bil v službi, in da je tako banko oškodoval za

5000 kron. Obtožena sta bila oproščena. Porotniki so bili mnenja, da se je proti obtožencema podalo premalo dokazov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. aprila.

Premembe v ljublj. škofiji. Za župnijo Preserje je prezentiran č. gosp. Matija Gerzin, župnik v Fari pri Kostelu. — Na župnijo Lipoglav je bil danes kanonično vmeščen č. g. Janez Godec, tamošnji župni upravitelj.

Za dvestoletnico je uršulinski samostan dobil iz Rima sledeči telegram: Vdeležujoč se veselja istega samostana ob priliki druge stoletnice ustanovitve sveti oče blagoslovlja vse tiste, ki se bodo udeležili verske slavnosti prihodnjih dni. — M. kard. Rampolla.

Občni zbor »Katoliške družbe za Kranjsko« bo danes zvečer ob 8. uri v »Katoliškem domu«, na kar vnovič opozarjamo.

Sestanek »Solidaritatis« za semiško dekanijo bode 29. aprila v Podzemlju, ne pa 21. aprila, kakor je bilo prvotno določeno.

Svobodomiselnost »naprednjakega« učiteljstva. Iz Prevalj se nam piše: Nastop koroškega »Lehrerbund« v Beljaku nasproti vrlemu nadučitelju gosp. Ellerju iz Zilje, ki se ne sramuje svojega materinega jezika, je bravcem itak znan. Nekaj aličnega zgodilo se je tudi pri nas. Zadnji teden pokopali smo mladeniča Bogomira Sestričnika. Cujte, kaj se je dogodilo! Učitelj g. Krebs bil je toli predzren, da se je pri mrtvaškem sprevodu pridružil duhovnikoma in pel »Miserere«. K žalostnemu dogodku na Lešah je vse molčalo, sedaj pa tako jadikovanje med šolskim Izraelom. Kaj bo? »Na eni strani mežnar, na drugi pa učitelj«, tako so zdihovala nežna šolska ustica. Hm, mračnjaštvo se vrača —!

Razdivjanost mladine. Iz Prevalj. Ne mine skoro teden, da bi ne bil krvav pretep. Komaj so enega radi poboja položili v zemljo, puščali so si zadnje dni zopet fantje z noži svojo prevroči kri. Neki Cadež zaupal je Fortinu, da se ga ne boji, a ta mu v dokaz zasadi nož v vrat; samo en centimeter daljša rana, in izkrevavel bi bil na mestu. Niti preje, ko so delali še v vseh lučinah in je bilo kakih 900 delavcev več, ni bilo toliko razgrajanja. Ali so pač to res tako hvalisani »sadovi« naše sestrazrednice? Saj je vendar popolnoma nemška šola, ta bi pač morala mladeži vcepiti dovolj »omike!« Pri nas opazujemo pa ravno nasprotno. Komaj stopi fantek iz šole, komaj pričaka dan, da dopolni 14. leto, pa ne pozna več učitelja, ne kateheta. To je torej dokaz hvalečnosti za ves — trud! S kakim prav »lepim« priimkom ga tu in tam še pozdravi. In višje oblasti vidijo »vspehe« in — molčijo.

Enorazrednica na Suhoru pri Metliki se bode razširila v dvorazrednico. Javna dražba bo 24. t. m. ob 10. uri dopoldne. Zidanje se pa začne s 1. junijem. Bog daj svoj blagoslov!

Novo Šmarince: »Premišljevanje o Srcu Marije«, po o. Hattlerju napisal o. Ladislav Hrovat, so v Ljubljano došle prav oni dan, ko je njih spisatelj, obče priljubljeni »pater Lacko«, ležal na mrtvaškem odru. Lepa knjižica nam podaja prav pri srčna premišljevanja o Marijinem Srcu, ponižnem, lepem, močnem, usmiljenem itd. Vsako premišljevanje se konča z zgledom, naukom in molitvijo. Premišljevanjem za vse dni meseca maja je pridejana v slovenskem prevodu maša, kakor jo bere mašnik na praznik Srca Marijinega, pa lavretanske litanijske. Cedno natianjena in v platno jako lično vezana knjižica je dobila pri založniku J. Kraja nasl. v Novem mestu, pa tudi v Ljubljani v »Katoliški Bukvarni« in v prodajalnici H. Ničman. Cena: 1 K 80 h, po pošti 10 h več.

Umrla je 15. t. m. v Dobropoljah Ana Žnidaršič, vzgledna krščanska mati župnika osilniškega, č. g. Antona Žnidaršiča in bogoslovca Josipa, katero priporočamo znanec in prijateljem v pobožni spomin.

Pogreb raj. Jož. Voh bil j., kakor se nam iz Maribora poroča, danjo nedeljo popoldan nenavadno sijajen. Udeležili so se

ga še premil. knezoškof dr. Napotnik, vsi v Mariboru navzoči pred. gg. kanoniki in 15 domačih in tujih č. gg. duhovnikov v koretlikih. Č. šolske sestre so bile pripeljale svoje gojenke k sprevodu, za katerim je šla dolga vrsta mestnih gospa in gospodičin, pa tudi mnogo gospodov. Maribor že baje davno ni videl lepšega spreveda! Pred. g. kanoniku J. Voh naj ta sijajna manifestacija vseh slojev mesta Mariborskega služi kot neko zadoščenje za neosnovane napade, katere je od zdvijanega dela slovenskega časopisja moral prenašati, ko je bil nastopil to odlično svojo službo. Gotovo je ta nečuvstva surovost v srce pekla tudi njegovo mnogokrat z največjo ljubeznjivostjo stregla pri gostoljubni mizi svojega častivrednega brata. Ali ima ta človek še iskro poštenosti v svojem telesu? Kdaj bo šel va-se?

Slovenci v Rimu. Iz Rima, dne 15. aprila. Nekaj nad 100 Slovencev romarjev se nas je zbralo v Korminu, od koder smo se podali ob 1/5. zjutraj včeraj proti Rimu. Došli smo danes zjutraj ob 1/8. uri zjutraj v Rim, kjer ostanemo menda še dni. Združili smo se z Benečani ter bomo imeli avdijenco v četrtek. Danes je sprejel sveti oče Ogrje v posebni avdijenci na posebno slovesen način. Nagovoril je papeža sedmograški škof grof Maylath ter v prekrasnih besedah izrekel željo, naj bi poslednja enciklika nikakor ne bila tudi oporoka svetega očeta, marveč naj bi doživel veselje, da bi dosegel zopet prostost svete cerkve in posvetno oblast. Na krasni nagovor znanega cerkvenega kneza je v navdušenih besedah, katere je razumel najoddaljenejši lahko, odgovoril papež. Govoril je latinski skoro deset minut, naposled pa je neki duhovnik še prečital po ogrsko pozdrav papežev.

Iz Jeruzalema 9. aprila 1902. Dne 24. marca so došli v Jeruzalem visoki knez Oton Windischgraetz s svojo soprogo. Bivali so večinoma v šatorih zunaj Jeruzalema. V velikem tednu so bili navzoči pri obredih v cerkvi božjega groba. V četrtek je bil knez med apostoli pri umivanju nog. Sprejeli so tudi sv. zakreme na gori Kalvariji. Obiskali so enkrat tudi avstrijsko gostišče, potem Jeriho, Jordan in mrtvo morje, Betlehem in sv. Janeza v Puščavi. Dne 3. aprila so se odpeljali nazaj v Jaso in odtod nazaj v Aleksandrijo.

Ljubljanske novice. Trgovino g. Jos. Petriča prevzame g. Bahovec. — 80letnico praznuje danes oče znane trgovske rodbine g. Fr. Jakopič. — Park pred infanterijsko vojašnico se olepša in se ondi nastavi klopi. — Aretirala je mestna policija okolu se potepajočo knjigovodkinjo Karolino Brodbeck iz Strassburga, ker je nekega trgovskega potnika, v katerega družbi je obiskala razne gostilne, okradla. — V Ljubljano padla je 76letna postrežnica Marija Marn, a so jo rešili iz vode. — Gostilno pri »Ribiču« prevzame z dnem 20. t. m. g. Makso Lavrenčič. — Dijakom in profesorjem se nudi v mejnarodni razstavi ta teden ugodna prilika, da si ogledajo krasne grške stavbe v Atenah. Podobarski izdelki v narodnem muzeju in pa razvaline Akropolis so posebno zanimivi.

Železniške zgradbe. Zgradba predora skozi Karavanke se je oddala tvrdki Gross & Comp., ki je napravila najugodnejši ofert. V kratkem se oddajo dela za bohinjski predor.

Pomoženje garnizije v Trstu. V »Reichswehr« (torej v listu, ki je baje v dotikah z vojaškimi krogi) se čita: Štab in 2 bataljona 47. pešpolka, potem 8. lovski bataljon se baje trajno premeste v Trst. Istotako tudi poveljstvo 28. divizije pehotnih čat iz Ljubljane. V resnici se nahajajo že v Trstu provizorično, poleg stalne garnizije, 2 bataljona 47. polka iz Gorice in 1 bataljon 27. polka iz Ljubljane.

Smrt v plamenu. Predsinočjim ob pol 11. uri zvečer nastal je ogenj v hiši št. 1 ulice Arcata v Trstu. Na upitje stanovalcev so prihiteli gasilci, ki so v kratkem pogasili ogenj in izvlekli iz sobe, kjer je bil navstal ogenj, ožgano mrtvo truplo 70 letne Antonije Constantini iz Palmenove.

Truplo novorojenca so dobili gozdu pri Crnivcu, okraj Radovljica. M. morilko iščejo.

Poskušen samomor železniškega uradnika. Včeraj zjutraj ob 6. uri se je na kolodvoru v Podgorju (blizu Kozine) ustretil iz samokresa železniški poduradnik Podlogar. Uzrok temu činu je bil baje ta, ker ga je ravnateljstvo premestilo iz Trsta v Podgorje.

Preskušališče za kuriva. Tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici je liberška zbornica naznanila, da je 1. aprila otvorila na svojem zavodu za pospešitev obrta preskušališče za kuriva.

Najnovejšje od raznih strani. Umor ruskega ministra. Morilec ruskega ministra notranjih stvari se imenuje pravilno dijak Malyšew, ki je bil pri zadnjih nemirih relegiran in poslan v vojake, a potem pomiloščen. Zadnje besede ministrove so bile: »Zakaj me moré? Jaz se ne zavedam, da bi bil komu kaj žalega storil.« Ko so napadalec prijeli, je ranil še nekega slugo. Predno je izvršil umor, je stopil napadalec k ministru z besedami: »Tvoja ura je prišla!« Nato je ustretil. Pri aretaciji je dejal morilec: »Metode, katere žrtve je bil Mac Kinley, sem se z vspehom poslužil.« Cenzura o umoru je jako stroga. Morilec je bil poročen s kneginjo Wjodecki. Pogreb umorjenega ministra se vrši danes. — Eksplozija v rudniku. V rudniku v Mostu je eksplodiral dinamit. En nadzornik in šest delavcev je težko ranjenih. — Ropar Musolino. Musolino, ta grozni sloviti ropar, je prišel v torek pred poroto v mestu Lucca v Italiji. Casnikarskih poročevalcev je prišlo nad 40. Prič je povabljenih 186. Odvetnikov braniteljev je deset, državna pravdnika sta dva. Civilna tožitelja sta dva in trije civilni branitelji. Proti Musolinu je naperjenih nič manje nego 18 obtožb za različne zločine. — Predsedstvo dunajskega »Jokey-klub« je demisioniralo radi znane hazardne zadeve. — Razburjeni cesarski poslanik. V Rjasanu je včeraj poslanik ruskega carja, Nikolski, trikrat ustretil na svoje tri prijatelje, ki so se nekoliko iz njega norčevali. Eden prijatelj je ranjen. — Tovarna za steklo v ognju. V Charleroi je udarila strela v tovarno za steklo. Vsa skladišča je ogenj uničil. V skladiščih je bilo tudi 20 vozov v Rusijo namenjenega stekla. — Sodnika ustretil. V Adenbergu na Nemškem je ravnatelj banke iz Badna ustretil sodnika Beckerja, ker je leta neko preiskavo za banko nepovoljno vodil. — Dejanje blaznika. V Cavallere je neki blazni človek napadel svojo teto in jo toliko časa suval z glavo ob zid, da ji je popolnoma razbil črepinjo. — Srbska vojska se pomnoži tako, da bo v miru štela 17.000 mož. — Pot peš okolu sveta je s svojo ženo nastopil Bolgar Bonev. — Gledališko društvo, ki naj bi skrbelo za vzdrževanje opere, se snuje v Zagrebu. — Most se je porušil. V New Yorku se je porušil most za izkrcavanje, ravno ko je mnogo ljudi šlo na avstrijsko ladijo »Szigetvar«. 28 oseb je padlo v vodo, a so bile rešene.

Društva.

(Slov. planinsko društvo) priredi v soboto 19. t. m. v spodnjih prostorih »Narodnega doma« predavanje in sicer bode predaval gosp. Anton Gregorec o »grafičnih umetnostih: o avtotipiji in cinkografiji« ter pojasnjeval t. z. različnimi izdelki in ilustracijami. Ker se je g. A. Gregorec lansko leto vezbal v tej stroki v Monakovem in Frankobrodu, opozarjamo na to zanimivo predavanje p. n. člane in prijatelje društva, osobito pa one, ki se bavijo s to stroko. Začetek ob 8. uri zvečer.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dvoboj Steinwender — Walz.

Dunaj, 17. aprila. Danes se je tu vršil dvoboj mej poslancema Steinwender in Walz. Steinwender je dobil udarce s sabljo in sicer na čelo. Udarjen je bil s ploskvo in ne z ojstrino ter krvavi. Tudi Walz je dobil nekaj udarcev s ploskvo. Vzrok dvoboja je bil naslednji: Ko je Bareuther v zadevi češke obrtne šole v Budjejevicah in nemške v Hebu predlagal ločeni glasovanji, je Steinwender glasoval z desnico. Walz mu je zaklical: »Sramujte se, da to storite kot nemški mož.« Steinwender je na to napovedal Walzu dvoboj.

Dunaj, 17. aprila. (C. B.) Naučni in pravosodni minister sta pričetkom današnje seje odgovarjala na razne interpelacije. Nato se je nadaljevala razprava o »finančni upravi«. Govoril je prvi finančni minister.

Dunaj, 17. aprila. Ob 2. uri popoldne se je pričel pogovor dr. Körberja z načelniki nemške ljudske stranke glede strankinih zahtev. Od izida tega pogovora je odvisno nadaljnje strankino stališče. Parlamentarni meteorologi pravijo, da se vreme jasni.

Dunaj, 17. aprila. V zadevi 16 milijonske subvencije Pragi bodo odločili skoro gotovo Lahi in socialni demokratije.

Dunaj, 17. aprila. Nemška ljudska stranka je vložila danes nujni predlog za odškodovanje občin za dela v prenešenem delokrogu. S tem namigava stranka na obstrukcijo in hoče od vlade izsiliti zase razne ugodnosti. Nujni predlog pride jutri v razpravo. Kršč. soc. so se odločili glasovati za ta predlog.

Dunaj, 17. aprila. Priče Schalkove in Wolfve so imele danes sestanek. Schalkove priče so povdarjale, da se mora sestati častni sod, ki naj odloči, ako je Wolf sposoben dati satisfakcijo.

Dunaj, 17. aprila. Za Stajersko sta delegata grof Stürgkh in Posch.

Petrograd, 17. aprila. Ruska vlada je prepovedala zbiranje darov za sv. očeta povodom njegovega jubileja.

Bruselj, 17. aprila. Po noči se mir tu ni kalil. Iz province se poroča o nekaterih spopadih. V Lüttichu je množica policijo ometavala s kamenjem in steklenicami. 23 oseb je bilo aretiranih.

London, 17. aprila. Kabinet vsak čas pričakuje odločilnih vesti od Kitchenerja o vseh zadnjih pogajanjih.

Narodno gospodarstvo.

Pristojbinski namestek od občinskih lovov.

Naša kranjska dežela je ubožna, in vendar se razni davki iztirjavajo večkrat z večjo natančnostjo, kakor to tirjajo osrednji davčni organi na Dunaju.

Tako se v novjšem času pošiljajo županstvom priznanice, da prijavijo letne dohodke obč. lovov v svrhu odmere za pristojbinski namestek, kateri se dosedaj od občinskih lovov ni plačeval. Pa ne samo to. Zahteva se celo izkazov iz prejšnjih decenij, da se naknadno iztirja pristojbinski namestek tudi za minula tri desetletja.

Ako se po celem Kranjskem tako postopajo, potem ni to za deželo nobena malenkost. Vseh občin je približno 300. Vzemimo, da bi znašala lovska zakupnina po posameznih občinah povprek na leto 200 K, v nekaterih občinah nese res manj, pa nese v drugih več — potem bi nesel lov na celem Kranjskem 60.000 K. Ker se ta dohodek pri izračunavanju namestka ima s 5% kapitalizirati, narasel bi 1 1/2% pristojbinski namestek s 25% doklado za jedno desetletje za 22.500 K. In ako se bi računalo jednake dohodke za preteklo trideset let, odšteti bi morala županstva naenkrat 67.500 K samo za preteklo dobo, torej več, kakor bi v enem letu od lova dobili.

Ker nimamo v tem hipu pri rokah zanesljivih podatkov, bi utegnile naše številke biti morda nekoliko previsoke, a za mnogo previsoke ne.

Vsekakor je zahteva c. kr. davčnih organov za občinske blagajne jako občutljiva.

Vprašanje je, je li je postopanje davčnih oblasti postavno utemeljeno. Mi dvomimo o tem:

1. Ukaz c. kr. finančnega ministerstva z dne 14. julija 1900 drž. zak. št. 120 o priznavanju imovine, zavezane pristojbinskemu namestku, se v § 22. glede lova nastopno glasi:

»Ce se donos lovske pravice ne porazdeljuje na zemljiške posestnike, ampak ga občina poteguje zase, je pristojbinski namestek od vrednosti za zemljiške posestnike pripadajoče lovske pravice kot sestavino premoženja občinske imovine odmeriti samo, ako in v kolikor so zemljiški posestniki lovske donos odstopili občini kot taki formalno in trajno (ne pa morda na odbitek občinskih prikládov, ki jih zadevajo, ali proti preklicu. Formalno in za trajno pa menda občinski posestniki niso nikjer izročili lovskega donosa občini kot taki, marveč povsod se lovske dohodke obrača v pokritje občinskih naklad.

Zato postopanje kranjskih davčnih organov nasprotuje besedilu zgoraj navedenega ukaza finančnega ministerstva.

2. Iz takega ravnanja bi tudi sledilo, da bi se od jedne in iste reči dvakrat procenti plačevali. Vsaj vže zemljiški posestniki sami od dohodkov svojih zemljišč, med katere se mora šteti tudi lov, plačajo procente, in pač ne more biti opravičeno, da bi se procentni namestek zahteval še od občine.

3. »Premična imovina društev in za vodov za učne, dobrodelne in ljudomile namene — je po postavi prista pristojbinskega namestka. Znano pa je itak, v kake namene se občinski dohodki uporabljajo: največ za občinske uboge in šolske potrebe. To zadnje mora biti jeden razlog, ne glede na to, da občine razpolagajo večinoma z jako skromnimi rednimi dohodki.

Naša županstva lahko pri slučajnih pri-zivih navedena dejstva uvažujejo. Ako ne bo drugače, primorani bodo gospodarji zahtevati, da se dohodek lova vsako leto porazdeli na posamezne posestnike; tako bodo vsaj kak krajcar dobili za obilo škodo, katero jim divjačina po vrhu napravlja. Sicer pa priporočimo zadevo v premislek slavnemu dež. odboru in našim poslancem, vsaj se gre za tisočake deželne imetje.

Umrlj so:

16. aprila Josip Pristov, poštnega sluga sin, 7 1/2, leta, Hrenove ulice št. 5, davica. Alojzij Bayr, c. kr. računski svetnik v p., 76 let, Slomškove ulice št. 23, jetika.

V bolnišnici:

14. aprila. Marija Jeran, gostija, 74 let, jetika. — Franc Dolenc, delavec, 37 let, leucatio pedis sepsis.

Dunajska borza

dné 17. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.40
Avstrijska zlatna renta 4%	120.35
Avstrijska krona renta 4%	99.50
Ogerska zlatna renta 4%	120.00
Ogerska krona renta 4%	97.60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1600.00
Kreditne delnice, 160 gl.	674.50
London vista	240.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.37 1/2
20 mark	23.46
20 frankov (napoleonidor)	19.08
Italijanski bankovci	93.45
C. kr. cekini	11.28

Zitne cene

dné 16. aprila 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9.85	do 9.36
„ „ maj	9.14	9.15
„ „ jesen	8.10	8.15
Rž za pomlad	7.42	7.44
„ „ maj	7.31	7.32
„ „ oktober	6.81	6.82
Koruzna za maj-junij	5.18	5.19
„ „ oktober	5.31	5.32
Oves za pomlad	7.22	7.24
„ „ oktober	7.20	7.21

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9.16	do 9.18
„ „ maj	9.94	9.95
„ „ oktober	—	—
Rž za april	7.28	7.29
„ „ maj	6.55	6.56
„ „ oktober	—	—
Oves za april	7.05	7.06
„ „ maj	5.81	5.82
„ „ oktober	—	—
Koruzna za maj	4.67	4.88
„ „ julij	5.02	5.04
„ „ oktober	—	—

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banška	K 9.35	do 10.85
„ „ južne žel.	9.45	10.85
Rž	7.50	7.75
Ječmen	7.20	8.30
„ ob Tisi	6.85	7.75
Koruzna ogerska, stara	5.55	5.65
„ „ nova	5.25	5.30
Cinkvant „ stara	—	—
„ „ nova	6.35	6.70
Oves „ srednji	7.35	7.60
Fižol	7.75	10.75

Meteorološki poročilo.

Višina pad. marjem 2062 m. srednja letna višina 736 m. ut.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nebo	Vlaga v %
16. 9. zveč.	734.2	9.0	sr. sever	oblač.	—
17. 7. jut.	734.2	8.4	sl. vzh.	oblač.	22
18. 2. popol.	734.2	15.0	sl. svzh.	pol. oblač.	—
Srednja večerjavna temperatura 12.9 normale 9.8					

Učenca ali praktikanta

takoj sprejemem v svojo prodajalnico s specerijskim in manufakturnim blagom pod ugodnimi pogoji.

Franc Ksav. Goli, trgovec v Idriji.

450 3-3

„Slava Bogu!“

II. zvezek.

Cerkvene pesmi.

23 Marijinih za mešan zbor, zložila

P. Angelik Hribar

in P. Hugolin Sattner.

II. natis

481 5-1

Cena partituri 2 K, vsak glas 30 h, za pošto 20 h več.

Dobiva se pri vratarju frančiškanskega samostana fr. Petru Rešeta v Ljubljani.

Barve za učence

ima v največji iz-berbi v zalogi trdka ERATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice 228 19 11-8

Vnanja naročila proti povzetju.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju gospodu lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlano Jim steklenico

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dné 27. novembra 1897

podelili naslov „Dvorni za-ložnik Nj. svetosti“.

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vspejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu« v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 steklenic za gl. 1.26 a. v., po 24 stekl. za gl. 2.40, po 36 za gl. 3.60, po 70 za gl. 6.50, po 110 za gl. 10.30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25-8

Ujjudno naznanjam, da sem prevzel in otvorim z dnem 20. t. m.

na novo opravljeno

gostilno „pri Ribču“

Dolenjska cesta hiš. šte. 4.

Prijetni gostilniški prostori in krasen vrt so cenjenim gostom na razpolago, kakor tudi prostor za igro na krogle »Balin«.

Tudi bodem le najboljša, garantirano pristna vina in izborna pivo, ter skrbel za postrežbo ukusnih jedil, mrzlih kakor gorkih.

Zagotavljam nizke cene in točno postrežbo vabim slavno občinstvo iz mesta in dežele k prav pogostnemu obisku ter bležim

z odličnim spoštovanjem

483 3-1

Makso Lavrenčič.

Št. 18.420.

Ustanova.

476 3-1

Pri ljubljanskem mestnem magistratu podeliti je za tekoče leto ustanovo v znesku 200 K, osnovano po občinskem svetu 1879. leta povodom srebrne poroke Njih Velikanstev.

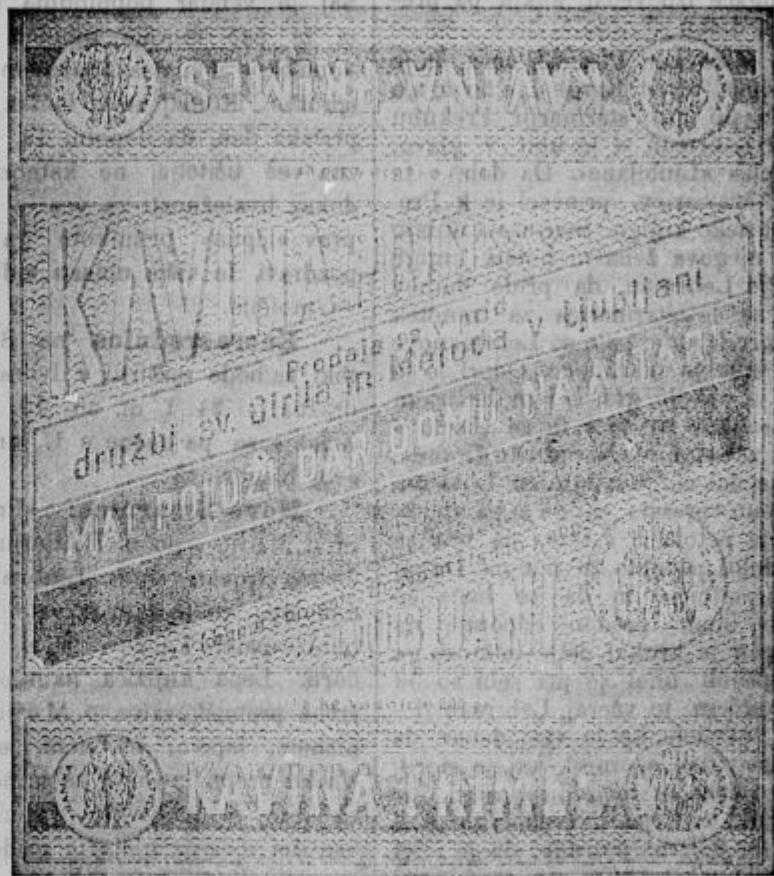
Prošnje za podelitev te ustanove, do katere imajo pravico štirje ubogi obrtno šolo obiskujoči učenci, ki so lepega vedenja, vložiti je do 10. maja letos potom šolskega ravnateljstva

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 12. aprila 1902.

Dobiva se povsod po Slovenskem in Hrvaškem.

Zahtevajte pri svojih trgovcih! Poskusite!

Pazite na to znamko!

Kdor hoče v resnici dobro črno ali mlečno kavo piti, poskusi naj novo pristno domačo

479 3-1

kavino primes v prid družbi sv. Cirila in Metoda

ki je izmed vseh najboljša ter jo izdeljuje domača

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate v Ljubljani.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri zrebanju, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj. I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosogde kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

134 37